

2BLACKDOT..

“Esasen konu hep 2 nokta arasındadır”

Haftalık Politik ve Jeopolitik Gelişmeler

27 Temmuz 2026 – Sayı 119

Bu hizmet size **2blackdot** ve **Tema Grup** tarafından ücretsiz verilmektedir. **Bu yazılanlar yatırım tavsiyesi değildir.**

Hazırlayan: Hakan Çalışkantürk

2twoblackdots@gmail.com

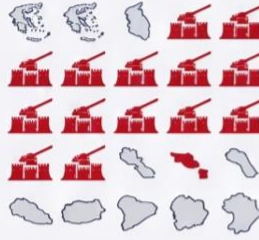
<https://www.2blackdots.com>

*** Yasal Uyarı:*** Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; a racı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, yatırım ve kalkınma bankaları ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde ve yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel olarak sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu yorum ve tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihinize uygun olmayabilir. Bu nedenle sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Gerek bu yayındaki gerekse bu yayında kullanılan kaynaklardaki hata ve eksikliklerden ve bu yayındaki bilgilerin kullanılması sonucundaki yatırımcıların ve/veya ilgili kişilerin uğrayabilecekleri doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan, kar yoksunluğundan, manevi zararlardan ve her ne şekilde olursa olsun üçüncü kişilerin uğrayabileceği her türlü zarardan dolayı **2blackdot** ve **Hakan Çalışkantürk** sorumlu tutulamaz.

Uluslararası hukuka göre Ege Adaları'nın egemenliği Yunanistan'a 'şartsız' verilmemiş; bu devir doğrudan 'askerden arındırılmış statüde kalma' koşuluna bağlanmıştır.

TEMEL SORUN: ADALARIN GAYRİ ASKERİ STATÜSÜNÜN İHLALİ

18 23 Adanın 18'inde Askeri Tahkimat

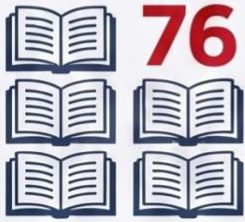
Yunanistan, 1960'lardan bu yana gayri askeri statüdeki adaların 18'inde tümen ve tugay seviyesinde askeri birlikler konuşlandırarak antlaşmaları fiziksel olarak ihlal etmiştir.

"Seyyar Füzelele Karadan Kapatma" Stratejisi

Yunan siyasetçilerin beyanatları, adaların savunma amaçlı değil, Türkiye'ye karşı bir güç tehdidi unsuru ve Ege'yi bir "Yunan gölü" yapma aracı olarak kullandığını itiraf etmektedir.

HAK GASPLARI: BATI TRAKYA VE AZINLIK SORUNU

76

8 Türk İlkokulu Daha Kapatıldı

Atina yönetimi öğrenci yetersizliği gibi suni bahanelerle 8 okulu daha kapatarak bölgedeki azınlık okulu sayısını 76'ya düşürmüştü ve eğitim özerkliğini hedef almıştır.

Etnik Kimlik Reddi ve AİHM Kararları

Yunanistan, isminde "Türk" geçen dernekleri yasaklayarak ve AİHM'in bu yöndeki kararlarını uygulamayarak Lozan'ın 37-45. maddelerini ihlal etmektedir.

HUKUKİ DAYANAK VE ULUSLARARASI SORUMLULUK

Viyana Antlaşmalar Hukuku - Madde 60

Bir tarafın antlaşmayı "esaslı ihlali" durumunda, zarar gören taraf (Türkiye) antlaşmayı askıya alma veya tamamen feshetme hakkına sahiptir.

"Ex Injuria Jus Non Oritur" İlkesi

"Hiç kimse kendi haksız fiilinden avantaj sağlayamaz" ilkesi uyarınca, antlaşmaları ilk ihlal eden Yunanistan, BM 51. Madde kapsamındaki "meşru müdafaa" hakkına sığınmaz.

ÇÖZÜM YOLLARI VE GELECEK PROJEKSİYONU

Diplomatik ve Hukuki Tescil

Türkiye, ihlalleri BM Genel Kurulu ve BMGK nezdinde tescil ettirerek adaların statüsünün yeniden görüşülmesi için bir konferans çağrısı yapabilir.

Mavi Vatan ve Askeri Caydırıcılık

Deniz yetki alanlarında sismik/sondaj faaliyetlerinin sürdürülmesi ve askeri caydırıcılığın korunması, maksimalist talepten karşı temel stratejidir.

En Riskli Senaryo: Yeniden Güvenlikleştirme

Hukuki tartışmaların hızla stratejik bir krize ve yanlış hesaplamalar sonucu sıcak çatışmaya dönüşme potansiyeli risk tatilusunun merkezindedir.

Jeopolitik ve Küresel Gelişmeler:

**LOZAN'IN 103. YILDÖNÜMÜNDE;
YUNANİSTAN'IN ANTLAŞMAYI ESASLI İHLALLERİNİN,
MUHTEMEL HUKUKİ VE JEOPOLİTİK SONUÇLARI**

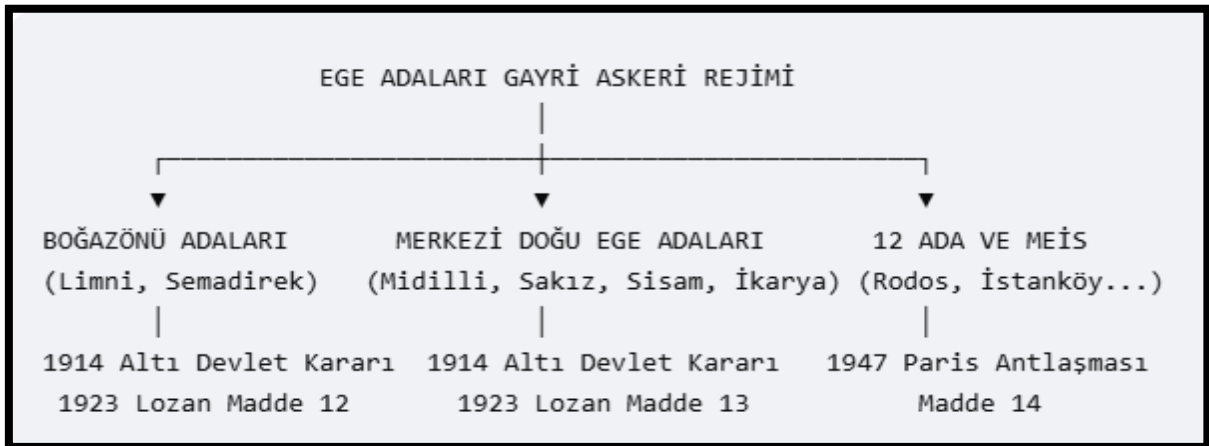

Giriş: Ege'de Yükselen Tansiyon ve Doktrinel Çerçeve

Ege Denizi, son dönemde Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) jeostratejik ve askeri desteğini arkasına alan Yunanistan'ın agresif silahlanma faaliyetleri nedeniyle ciddi bir güvenlik bunalımına sürüklenmektedir. Atina yönetiminin statüsü belirlenmiş adaları tahkim etmesi, yalnızca ikili ilişkileri germekle kalmayıp bölgesel barışı da dinamitlemektedir. Nitekim Yunan siyasetçilerin, **"Ege, binlerce değilse bile yüzlerce adaya dağılmış seyyar füzelerle korunacak. Ege'de denizi karadan kapatacağız"** şeklindeki beyanatları, adaların savunma amaçlı değil, Türkiye'ye karşı bir güç tehdidi unsuru olarak konuşlandırıldığını açıkça itiraf etmektedir. Uluslararası hukuk açısından Ege Adaları'nın Yunanistan'a devri "şartsız" bir mülkiyet hakkı doğurmamış; aksine, bu adaların egemenliği doğrudan **"gayri askeri statüde kalma"** koşuluna bağlanmıştır. Yunanistan'ın 1960'lardan bu yana sistematikleşen tek taraflı emrivakileri, bu kurucu antlaşmaların hukuki zeminini ve egemenlik devrini doğrudan tartışmalı ve geçersiz hale getirmektedir.

I. Tarihsel Süreç ve Adaların Gayri Askeri Statüsü

Ege Adaları'nın statüsü, tek bir metinle değil, birbirini teyit eden bir dizi uluslararası hukuki tasarrufla "gayri askeri" (askerden arındırılmış) olarak şekillendirilmiştir. Bu doğrultuda adalar üç ana grup altında hukuki rejime tabi tutulmuştur:

- **Boğazönü Adaları (Limni ve Semadirek):** İlk olarak 1914 *Altı Devlet Kararı* ile Limni ve Semadirek adaları, silahsızlandırılmak koşuluyla Yunan hâkimiyetine bırakılmıştır. Bu statü, 1923 *Lozan Barış Antlaşması*'nın 12. maddesiyle aynen teyit edilmiş ve antlaşmaya ek *Boğazlar Sözleşmesi*'nin 8. maddesi uyarınca kesin bir silahsızlandırma rejimine tabi kılınmıştır (Lozan Barış Antlaşması, 1923).
- **Merkezi Doğu Ege Adaları (Midilli, Sakız, Sisam ve Nikaria/İkarya):** *Lozan Barış Antlaşması*'nın 13. maddesi, bu adaların güvenliğinin ve silahsız statüsünün korunması için kesin sınırlar çizmiştir. Madde uyarınca; bu adalarda hiçbir deniz üssü veya istihkam kurulamayacak, Yunan askeri uçaklarının Anadolu kıyısı toprakları üzerinde uçuşu yasaklanacak ve yerel kolluk kuvvetleri dışında hiçbir silahlı güç barındırılmayacaktır (Lozan Barış Antlaşması, 1923).
- **Oniki Ada ve Meis:** II. Dünya Savaşı sonrasında 21 devlet tarafından imzalanan 1947 *Paris Barış Antlaşması*'nın 14. maddesinin 2. fıkrası, Rodos, İstanköy ve Meis dâhil olmak üzere bu adaların egemenliğini net bir şarta bağlamıştır: "*Bu adalar askerden arındırılacak ve gayri askeri statüde kalacaktır.*" (Paris Barış Antlaşması, 1947).

Montrö Boğazlar Sözleşmesi (1936) ile Lozan Boğazlar Sözleşmesi'nin yerini alan hükümler ise Türkiye'nin kendi boğaz rejimiyle ilgilidir. Montrö'de, Yunanistan'ın Limni ve Semadirek adalarını yeniden silahlandırabileceğine dair hiçbir hüküm veya atıf yer almamıştır; dolayısıyla bu adaların silahsız statüsü yasal olarak devam etmektedir (Montrö Boğazlar Sözleşmesi, 1936).

II. Yunanistan'ın Esaslı İhlalleri ve Hak Gaspsı Politikası Askeri Tahkimat ve Kronoloji

Yunanistan, uluslararası yükümlülüklerine tamamen aykırı biçimde 1960'lı yıllardan itibaren adaları gayri hukuki olarak silahlandırmaya başlamıştır (Pazarcı, 1992). Türkiye, bu durumu ilk kez 29 Haziran 1964'te resmi bir nota ile protesto ederek Rodos ve İstanköy'deki tahkimatların durdurulmasını talep etmiştir. Yunanistan verdiği cevabi notada, antlaşmalara uygun davrandığını iddia ederek tahkimat iddialarını reddetmiş, böylece antlaşmaların kendisini bağladığını zımnen ve hukuken teyit etmiştir. Ancak bu beyanına rağmen Atina, 1969 yılında kuzeydeki Limni adasında askeri havaalanı inşa ederek ve 23 adanın 18'inde tümen/tugay seviyesinde askeri birlikler konuşlandırarak ihlallerini kalıcı hale getirmiştir.

Batı Trakya ve Adalardaki Türk Azınlığın Hakları

Yunanistan'ın buralardaki hukuk tanımazlığı sadece askeri alanla sınırlı değildir. *Lozan Antlaşması*'nın 37 ila 45. maddeleri arasında uluslararası koruma altına alınan azınlık hakları, sistematik bir aşındırma politikasına maruz kalmaktadır (Kurubaş, 2004). Özellikle Batı Trakya Türk Azınlığı'nın eğitim hakları doğrudan hedef alınmaktadır. Atina yönetiminin son olarak öğrenci sayısının yetersizliği gibi suni bahanelerle Türk Azınlığı'na ait 8 ilkokulu daha kapatma kararı almasıyla, bölgedeki azınlık okullarının sayısı 76'ya kadar düşürülmüştür. İskeçe 1. Türk Azınlık İlkokulu'nda birinci sınıfa kayıtlarda çıkarılan yeni bürokratik engeller, azınlığın dini, kültürel ve eğitimsel özerkliğini yok etmeye yönelik asimilasyonist stratejinin güncel halkalarını oluşturmaktadır.

Azınlık dosyasında Türkiye'nin ana iddiaları üç kümeye ayrılır: etnik kimliğin inkârı, dernekleşme ve temsil sorunları ile eğitim/dinî özerklik meseleleri. Türk resmî kaynakları, Batı Trakya Türk azınlığının etnik adlandırmasının "Müslüman azınlık" kalıbına zorlanması; isminde "Türk" geçen derneklerin engellenmesini; AİHM kararlarının uygulanmamasını, müftülerin seçim yerine atama yöntemine bağlanmasını; azınlık okullarının kapatılmasını ve kayıt engellerini Lozan ve Avrupa insan hakları rejimiyle bağdaşmayan uygulamalar olarak sunmaktadır. 19 Temmuz 2026 tarihli Dışişleri Bakanlığı açıklaması, sekiz azınlık ilkokulunun daha kapatılmasını açıkça Lozan ihlali olarak nitelemiştir.

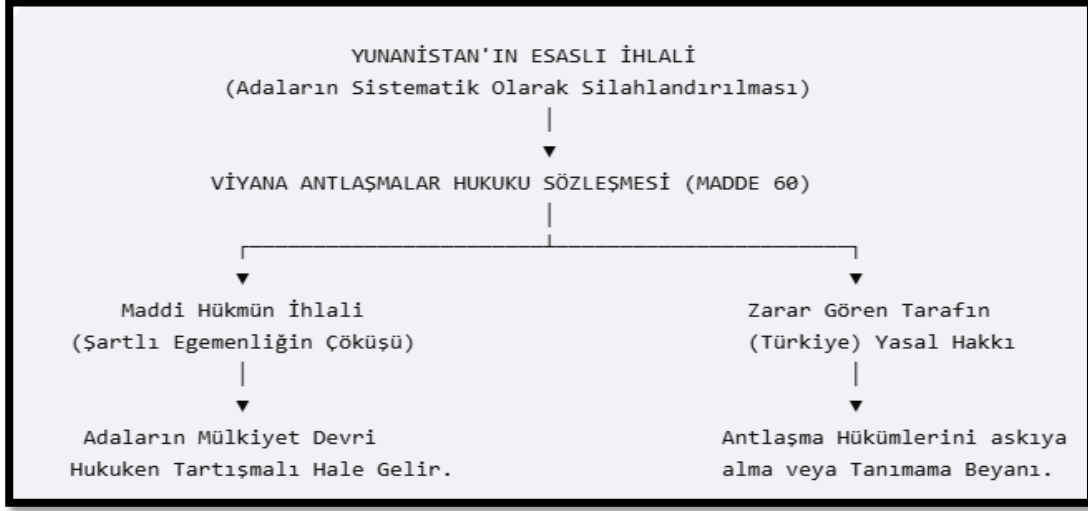
Dernekleşme boyutunda ise Türkiye'nin iddialarına en kuvvetli dış destek, Avrupa Konseyi organlarından gelmektedir. Bakanlar Komitesi, 2022'de Bekir-Ousta grubu davalarda, yaklaşık 15 yıl geçmesine rağmen başvuru dernekler bakımından **restitutio in integrum** sağlanamamış olmasını "'azami endişe'" ile not etmiş ve Yunanistan'ın kayıt/yeniden kayıt rejimini gözden geçirmesini istemiştir. Bu gözlem önemlidir; çünkü burada mesele artık yalnızca ikili Türk-Yunan polemiki değil, AİHM kararlarının icrası sorunu hâline gelmiştir.

III. Uluslararası Sorumluluk Hukuku ve Şartlı Egemenliğin İptali

Hukuki Temel: Viyana Antlaşmalar Hukuku Sözleşmesi Madde 60

Hem Türkiye'nin hem de Yunanistan'ın taraf olduğu *Viyana Antlaşmalar Hukuku Sözleşmesi*'nin 60. maddesi, taraflardan birinin çok taraflı veya ikili bir antlaşmayı "esaslı bir şekilde ihlal etmesi" (material breach) durumunda, bundan zarar gören tarafın antlaşmanın tamamını veya ilgili hükümlerini askıya alma ya da tamamen feshetme hakkına sahip olduğunu düzenler (Viyana Antlaşmalar Hukuku Sözleşmesi, 1969). Gayri askeri statü şartının ihlali, adaların devrini öngören kurucu hükümlerin içini boşaltmış ve bu hükümleri geçersiz kılmıştır.

Yunanistan'ın savunma argümanı, Türkiye'nin Ege Ordusu'nun varlığını tehdit unsuru göstermek ve *BM Şartı'nın 51. maddesindeki* "meşru müdafaa" hakkına sığınmaktır. Ancak uluslararası hukukta kökleşmiş "*Hiç kimse kendi haksız fiilinden avantaj sağlayamaz*" (*Ex injuria jus non oritur*) ilkesi uyarınca, antlaşmaları ilk ihlal eden devlet meşru müdafaa zırhının arkasına saklanamaz (Shaw, 2017).

Devletin Uluslararası Sorumluluğu (ILC Metni)

Devlet sorumluluğu hukukunun temel formülü sadedir: bir devlete atfedilebilen fiil, o devletin uluslararası yükümlülüğüne aykırıysa, uluslararası sorumluluk doğar. ILC Taslak Maddeleri'nin 1 ve 2. maddeleri bu şemayı kurar;

CHAPTER I: GENERAL PRINCIPLES (I. BÖLÜM: GENEL İLKELER)

Article 1: Responsibility of a State for its internationally wrongful acts

Every internationally wrongful act of a State entails the international responsibility of that State.

Madde 1: Bir Devletin Uluslararası Hukuka Aykırı Fiillerinden Kaynaklanan Sorumluluğu

Bir Devletin uluslararası hukuka aykırı her eylemi, o Devletin uluslararası sorumluluğunu doğurur. ICRC

Article 2: Elements of an internationally wrongful act of a State

There is an internationally wrongful act of a State when conduct consisting of an action or omission:

- (a) is attributable to the State under international law; and
- (b) constitutes a breach of an international obligation of the State.

Madde 2: Bir Devletin Uluslararası Hukuka Aykırı Fiilinin Unsurları

Bir Devletin eylemi veya ihmaliyle oluşan bir davranış, şu durumlarda uluslararası hukuka aykırı bir fiil teşkil eder: ICRC

- (a) Uluslararası hukuk uyarınca Devlete atfedilebilir (isnat edilebilir) olması; ve ICRC
- (b) Devletin uluslararası bir yükümlülüğünün ihlalini teşkil etmesi. ICRC

28-31. maddeler ise hukuki sonuçları belirler. Ege Adaları dosyasında askerî kuvvetlerin ve savunma altyapısının faaliyeti, azınlık dosyasında da mahkemeler, idarî makamlar ve eğitim otoritelerinin işlemleri doğrudan devlete atfedilebilir niteliktedir. Dolayısıyla asıl tartışma “atfedilebilirlik”ten çok, “birincil yükümlülüğün ihlâl edilip edilmediği” üzerindedir.

Birleşmiş Milletler Uluslararası Hukuk Komisyonu’nun (ILC) “Devletin Uluslararası Aykırı Fiillerden Doğan Sorumluluğu Metni” çerçevesinde, Yunanistan’ın eylemleri açık birer uluslararası haksız fiildir. Madde 1 uyarınca, her haksız fiil o devletin uluslararası sorumluluğunu doğurur (ILC, 2001). Bu durum zarar gören devlet olarak Türkiye’ye uluslararası hukuk organları önünde haklar bahşetmektedir.

Uluslararası Yükümlülüğün İhlali Unsurları (Madde 12)

ILC metninin 12. maddesine göre; bir devletin fiili, kaynağı veya karakteri ne olursa olsun, kendisine terettüp eden bir uluslararası yükümlülüğün gereklerine uygun değilse, o yükümlülüğü ihlal etmiş sayılır. Yunanistan bu maddeyi bu çalışmada ele alınan konular bağlamında iki kulvarda birden ihlal etmektedir:

- **Andlaşma Hükümlerinin Çiğnenmesi:** 1914 Altı Devlet Kararı, 1923 Lozan Barış Andlaşması (Madde 12 ve 13) ve 1947 Paris Barış Andlaşması (Madde 14) adalarda askeri tahkimat yapılmasını kesin olarak yasaklamıştır. Adalara asker, silah ve füze bataryaları konuşlandırılması, yürürlükteki bu andlaşma yükümlülüklerinin doğrudan ve fiziki olarak ihlalidir.
- **İnsan Hakları ve Azınlık Rejiminin İhlali:** Lozan Andlaşması’nın 37-45. maddeleri arasında düzenlenen azınlık hakları korumasına rağmen, Batı Trakya Türk Azınlığı’na ait okulların sistematik olarak kapatılması (son olarak 8 ilkokulun daha kapatılması) devletin uluslararası ahdi yükümlülüklerine aykırılık teşkil eder.

Diğer taraftan Lozan m. 13, 1923 Boğazlar Sözleşmesi m. 4(3) veya Paris m. 14(2) bakımından ihlâl kabul edilirse, diğer sonuç cessation yani ihlâlin durdurulmasıdır; buna tekrar etmeme güvenceleri eşlik edebilir. Eğer AİHM kararlarının uygulanmaması veya azınlık örgütlenmesi/öğretimi alanındaki sınırlamalar uluslararası yükümlülük ihlâlî sayılırsa, sonuç yine aynı omurgaya yaslanır: sona erdirmeye, eski hâle getirmeye, gerekiyorsa tazmin ve tatmin. Chorzów çizgisi ile ICJ’nin Diallo ve Armed Activities tazminat içtihadı, giderimin “ihlâlin bütün sonuçlarını olabildiğince silmek” amacı taşıdığını teyit eder.

Adaların mülkiyeti Yunanistan’a mutlak olarak değil, Türkiye’nin güvenliğini korumak amacıyla “şartlı egemenlik” (conditional sovereignty) formülüyle verilmiştir. Şartın ortadan kalkması, mülkiyetin yasal dayanağını ortadan kaldırır ve ihlal durumunda zarar gören devlet eski silahsız statüye iade (restitution) talep etme hakkına kavuşur (Aksu, 2008).

IV. Diplomatik, Hukuki ve Güvenlik Eksenli Muhtemel Gelişmeler

Yunanistan’ın Sevilla Haritası’na dayandırdığı maksimalist taleplerinin temel amacı, Ege Denizi’ni bir “Yunan gölü” haline getirmek ve Güney Kıbrıs Rum Kesimi ile irtibatlı bir Yunan-Rum deniz koridoru oluşturarak Türkiye’yi Anadolu kıyılarına hapsedmektir. Bu saldırgan jeostratejik hamleye karşı Türkiye’nin önünde üç temel sütundan oluşan güçlü bir diplomatik ve askeri hareket alanı bulunmaktadır:

1. **Diplomatik ve Uluslararası Tescil:** Türkiye, Yunanistan’ın hukuka aykırı tutumunu 2021 yılının Temmuz ve Eylül aylarında gönderdiği iki resmi mektupla BM Genel Kurulu ve BM Güvenlik Konseyi’nin (BMGK) dikkatine taşımış, bu itirazları BM Hukuk İşleri Ofisi’nin kayıtlarına tescil ettirmiştir. Türkiye, diplomatik baskıyı artırmak amacıyla Lozan ve Paris Antlaşmaları’na taraf olan tüm ülkelere resmi beyanda bulunarak, ihlaller nedeniyle adaların statüsünün yeniden görüşülmesini talep eden bir konferans çağrısı yapabilir (Aksu, 2008).
2. **Hukuki Hamleler ve Uluslararası Yargı:** Atina’nın adaları füzelerle donatması barışa ve güvenliğe doğrudan bir tehdittir. Türkiye, *BM Şartı’nın 39. maddesi* uyarınca “barışın tehdit edilmesi ve saldırı eylemi” gerekçesiyle konuyu BMGK gündemine taşıyabilir ve konseyden bağlayıcı/tavsiye niteliğinde kararlar çıkartılmasını zorlayabilir. Ayrıca adaların şartlı egemenliğinin sona erdiğine dair hukuki deklarasyonlar uluslararası arenada deklare edilebilir.
3. **Güvenlik ve Jeostratejik Denge:** Ege’deki statünün bozulması, Doğu Akdeniz enerji hatlarının güvenliğini ve Türkiye’nin kara suları/kıta sahanlığı haklarını doğrudan etkilemektedir. Türkiye, ikili düzeyde, NATO bünyesinde ve BM nezdinde yürüttüğü protestolarla hukuki tutumunu kayda geçirmeye devam ederken, “Mavi Vatan” ını korumak adına Ege ve Akdeniz’deki askeri caydırıcılığını ve deniz yetki alanlarındaki sismik/sondaj faaliyetlerini kararlılıkla sürdürme kararlılığından her ne pahasına olursa olsun vazgeçmeyeceği gerçeğine uluslararası arenada daha güçlü vurgu yapmaktadır.

En riskli senaryo, “yeniden güvenlikleştirme/krizleşme”dir. Bu tabloda askerî konuşlanma, hava sahası/NOTAM/NAVTEX polemikleri ve adalar dosyasının Yunanistan’da iç siyaset malzemesi hâline gelmesi nedeniyle hukukî tartışmanın hızla stratejik krize dönüşmesidir. Yunanistan’ın 10 Şubat 2026 tarihli diplomatik brifinginde Türk NOTAM’larını yetki dışı bulması; Türkiye’nin de adaların statüsünü tartışmasız sayması, hukukî pozisyonların kriz iletişimini besleyebildiğini göstermektedir.

Bu senaryo, yanlış hesap riskini artırmakta; tam ölçekli tırmanma üzerinde NATO ve AB çevresel fren mekanizmaları bulunduğu için kalıcı savaşa evrilmesi görece düşük olasılıkta olsa da Yunanistan gibi maksimalist bir ülkenin ekonomik ve askeri kapasitesinin ötesinde bir risk senaryosuna dönüşme potansiyeli de taşımaktadır.

Sonuç:

Ege Adaları’nın gayri askeri statüsü, tarihsel dengelerin ve Türkiye’nin hayati güvenlik çıkarlarının bir tezahürüdür. Yunanistan’ın bu statüyü 60 yıldır sistematik olarak ihlal etmesi ve Batı Trakya’daki Türk varlığına yönelik hak gaspları, uluslararası hukukun açık birer reddidir. Viyana Antlaşmalar Hukuku Sözleşmesi ve devletin uluslararası sorumluluğu ilkeleri uyarınca, şartı bozan taraf mülkiyet iddiasını sürdüremez. Türkiye, egemenlik haklarını korumak adına tüm diplomatik, hukuki ve askeri enstrümanları masada ve sahada tutmaya devam edecektir.

Kaynakça:

- Aksu, F. (2008). Ege Sorunları ve Türk Dış Politikası. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- International Law Commission (ILC). (2001). Draft Articles on Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts. United Nations.
- Kurubaş, E. (2004). Asimilasyon Politikaları Kıskaçında Batı Trakya Türk Azınlığı. Ankara: Ümit Yayıncılık.
- Lozan Barış Antlaşması. (1923). Türkiye Büyük Millet Meclisi Kayıtları.
- Montrö Boğazlar Sözleşmesi. (1936). T.C. Resmî Gazete.
- Paris Barış Antlaşması. (1947). United Nations Treaty Series.
- Pazarıcı, H. (1992). Doğu Ege Adalarının Askerden Arındırılmış Statüsü. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Shaw, M. N. (2017). International Law. Cambridge University Press.
- Viyana Antlaşmalar Hukuku Sözleşmesi. (1969). United Nations.

Prof. Dr. Murat KOÇ / Çağ Üniversitesi Bölgesel Güvenlik Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi